

ՀԱՅԿԱՍՏԱՆԻ ԳԵՂԱՔԱԿԱՆ

Ամեն տեղի համար ուր այն լրագրի մուտքը արգելում է, ամբողջ 16րդ շրջանի (900 սեպտ.) 901 յուլիս) բաժնորդագրին է 20 ֆր. կանխիկ և արեւի է նաև բաժնորդագրութիւն քանի ամսի համար որ ուզուի, ամեն մէկ ամսականը 2 ֆր. հաշուելով և 1901 յուլիս ամսէն անգին չանցնելու պայմանով:

ԺԶ ՏԱՐԻ ԹԻԻ 23
1901 ՓԵՏՐՈՒԱՐ 6
1901 ՅՈՒՆԻՈՒԱՐ 24 (Հ.Յ.)
ՅՈՐԾՈՒՄԵՐ

ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ

Խմբագրութիւնը, եթէ հարկ համարի, հաստատելով և կապաւորման կը հրատարակէ իրեն զրկուած գրութիւնները: Պարտաւոր է վերադարձունել չհրատարակուած ձեռագիրները: Մանուցումներ կընդունուին հայերէն և ֆրանսերէն լեզուով: Մանուցման 1 միջակայքը 1 սանդղակարժէ 1 ֆրանկիւր 2 սանդղակարժէ 2 ֆրանկիւր: Les annonces, en français et en arménien sont reçues, aux bureaux de Rédaction: Rue Glandevès, 17.

ԲԱՅՈՒԱԾ Է
ԲԱԺՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
"ԱՐՄԵՆԻԱ"Ի
ԺԶ ՇՐՋԱՆԻՆ
(1900 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ—1901 ՅՈՒՆԻՈՒՄ)

Արմենիայի ամբողջ 16րդ շրջանի բաժնորդագրին է 20 ֆրանք որ կարելի է նաև մաս առ մաս զրկել, 10 կամ 5 ֆրանքով:

—Անոնք որ Արմենիայի Օժանդակ կը գրուին, իրենց համար ստացած մէկ օրինակ Արմենիայէն գատ՝ որի բաժնորդագրին 20 ֆր. է, քանի՜ օրինակ Արմենիա որ ուզեն, կը զրկուի իրենց հասցեով և իրենց ծրարի մէջ դրուած, ամէն մէկ օրինակի տարեկան բաժնորդագրին 10 ֆրանք և կամ որ նոյնն է, ամսական մէկ ֆրանք միայն հաշուելով:

—Ամեն ազգի ու երկրի մէջ ընդունուած սովորութիւն մ'է որ ԼՐԱԳԻՐՆԵՐԻ ԲԱԺՆՈՐԴԱԳՐՈՒՆԵՐԸ ԿԱՆԺՈՒՅԻ ԿԸ ՎՃԱՐՈՒՆԵՐԸ:

—Արմենիայի այն հին բաժնորդներ որոնք 15րդ շրջանին համար 20 ֆրանք աւարտելուն վճարած էին, իրենց հին հաշիւ փակուելու համար իրաւունք պիտի ունենան ներկայ 16րդ շրջանի մինչև 11րդ թիւն ստանալու: հետևապէս այս 16րդ շրջանի մինչև վերջին իրենց բաժնորդագրին վճարած լինելու համար 17 1/2 ֆր. միայն կը պարտին զրկել: Իսկ այն հին բաժնորդներ որոնք ներկայ 16րդ շրջանին համար ալ 20 ֆր. զրկած են արգէն, կը խնդրենք որ հաճին իմացուանել ինչպէս կուզեն կարգադրել իրենց այդ 2 1/2 ֆր. պահանջը: Եթէ կը փափաքեն, իրենց ընտրած գիրքերէ 2 1/2 ֆր. արժէքով կը զրկենք իրենց (եթէ իրենց ուզած գիրքն աւելի արժէ, տարբերութիւնը մեկ զրկուելով): Իսկ եթէ կուզեն, փոստով իրենց կը վերադարձունենք այդ 2 1/2 ֆրանքը:

—Արմենիային իր 16րդ շրջան թեւաւ կոխելով հրատարակուած չյետաձգելու համար, մեր բարեկամներէ շատերի խորհուրդին հետեւելով, վերսկսած ենք շարունակել հրատարակութիւնը, առ այժմ չաբարձր մէկ թերթ հանելով և խոստանալով շուտով սխալ չորհել, երբ հանգամանքները ներքին, չաբարձր երկու թերթ տալու:

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

Գիւղիկիայի կարողիկոսական խնդիրը. — Հայկական խնդիրը սխալեան մամուլին մէջ. — Եւրոպայի հայ-ուսանողական Միութիւն. — Թղթակցութիւն Բարիգին. — Նամակ Անգլիայէն (Լոնտոն). — Նամակ Ամերիկայի Միացեալ Նահանգներէն (Պոսթոն). — Հայերի թիւաքիւլ. — «Մասիս»ի հիմնադիր խմբագիր Կ. Իսքիւնեանի յոբելեանը. — Թիւրքիայէն լուրեր. — Սուլթանը և Տամատ Մահմուտ փաշան. — Շահի ճանքորդութեան գիրքը. — Անգլիայի քաղաքի մահը. — Արտասահմանի լուրեր. — Մանուցումներ:

ԿԻՆԿԻՆԻ ԿԱԹՈՂԻԿՈՍԱԿԱՆ ԽՆԴԻՐԸ

Մարտի 11 «Սեմաֆոր» օրաթերթի քղապիցը Կ. պոլսէն յնր: 25ին գրած է հետևեալը.

Թուրքերի թուրին առկա խոնարհած քրիստոնեայ ժողովուրդներին նկատմամբ օսմանեան կառավարութեան քաղաքականութիւնն ամբողջովին այս եղած է որ միշտ զանոնք իրար դէմ հակառակութեան վիճակի մը մէջ պահէ և նոյն իսկ իւրաքանչիւր ժողովուրդի մէջ ներքին խնդիրներով անվերջ պառակտումներ ստեղծէ տկարացունելու համար զիրենք: Երբ թուրքերը Բիւզանդիոնն առնելով վերջ տուին Ստորին Կայսրութեան երկարատև և ողբալի ճգնաժամին, կառավարութեան կերպին մէջ նոր բան մը չմտցուցին իրենք: Թաղթուածների կառավարական և զանազան գրութեան հետեւեցան իրենք ալ, բիւզանդական պաշտօնական արարողութիւններէ ձեռն ընդունեցին և քրիստոնեայներին վրայ իրենց տիրապետութիւն աւելի ապահովելու համար, կզերն ալ այդ բանի մէջ շահակից ըլլին, իր ամբողջ հօտին վրայ քաղաքային իրաւասութիւն ունենալու արտօնութիւնը տալով, որ միշտ իր գլխաւոր փափաքներէ մին եղած էր ծիրանածին կնաւորներին ժամանակ: Այլասեռուած, ապականուած, սիմոնիականացած, հին հերետիկոսութիւններէ սերմեր իր մէջ ցանուած, օրթոտոքս կղերը և գրիգորիան (1) կղերն ուրախութեամբ

(1) Այն ածականներ որոնք ֆրանսերէն թերթի կաթողիկոսականիցը գործածած է, մենք նոյնութեամբ կը օգտուինք հոս, այդ թղթակցութեան ճիշդ թարգմանութիւնը ներկայացուցած լինելու

ընդունեցին յաղթողներին և րայաներին միջնորդ լինելու պաշտօնը, իրենց ազդեցութիւն աւելցունելու անակնկալ առիթ մը տեսնելով ատոր մէջ: Կ. պոլսի յոյն պատրիարքն ու հայ պատրիարքը Ֆաթիհ Սուլթան Մէհմեթէն իրաւունք ստացան ոչ միայն հոգևորական այլ և քաղաքական տեսակէտով կառավարելու իրենց դաւանութեան պատկանող քրիստոնեայները: Արգէն իսլամութիւնն աստ. ուսուցչական կառավարութեան ըսկզբունքին վրայ հիմնուած լինելով — որ քաղաքական օրէնքները ոչ միայն խառնած է կրօնական օրէնքներին հետ, այլ և այս վերջիններին նախադասութիւն մը կուտայ միւսներին վրայ —, Դրակուէս կոստանդնուս կայսրի յաղթողին բնական պիտի երևէր, քաղաքական ունե նկատում մէկը ի դրած, իր քրիստոնեայ պատմիչներ իրենց եկեղեցականների ինչպէս հոգևոր նոյնպէս և մարմնաւոր իշխանութեան ենթարկել:

Անկէ ի վեր ժամանակը չփոխուած, յառաջդիմութիւններ եղած, և աշխարհակալներին իրենց տիրապետութիւն ամրապնդելու համար հաստատած դրութիւնն իրենց դէմ դարձած է: Պատրիարքարանները, քրիստոնեայներին վրայ ճնշում բանեցունելու համար թուրքերի ձեռքին մէջ հնչող գործիք մը լինելէ յետոյ, իրենց հասարակութիւնների իրաւունքներին պաշտպաններ հանդիսացան անցած դարին մէջ և իրենց ունեցած քաղաքական իրաւասութիւնը սկզբնական մ'եղաւ քրիստոնեայ ժողովուրդներին անընդհատ պահանջներ ընելուն իրենց ինքնավարութեան համար, մինչև որ անկէ աւելին ունենան: Այդ պատճառով է որ օսմանեան կառավարութիւնն երբ կը տեսնէ այժմ թէ ա'լ քրիստոնեայ կղերէն չկրնար աւելցուել այն ծառայութիւններ որ երբեք կընէին իրեն երբ պատրիարքական աթոռը աճուրդի կը հանէր և սուլթանուհիի մը կամ պալատական աղային մը քմահաճոյքը կարող էր Ս. Յովհան Ռահբերանի աթոռին վրայ համար: Ընթերցողը կը դատէ անոնց արժէքը: Նաև թղթակցը Հայաստանեայց եկեղեցիին տեղ Գրիգորեան (Լուսաւորչական) բառը գործածած լինելով, թարգմանութեան մէջ մենք ալ այդպէս դրած ենք:

ԽՄԲ. ԱՐՄ.

այ բարձրացունել եկեղեցական մը կամ անկէ վար առնել, հիմա ալ կաշխատի ոլորապտոյտ միջոցներով զրկել պատրիարքարաններն իրենց քաղաքային իրաւասութենէն, այնպէս որ իրենց հոգևոր պաշտօններ միայն մնան իրենց: Այս միջոցին օսմ. կառավարութիւնն իր բոլոր ջանքեր կեդրոնացուցած է Հայերի պատրիարքարանին դէմ որովհետև ամենէն աւելի հայկական խնդիրն է որ Եւրոպայի ուղղութիւնն իրեն վրայ դարձուցած է: Անդադար կաշխատին հայ հասարակութեան մէջ անհամաձայնութիւններ սերմանել, պառակտումներ ձգել որպէսզի իրաւասութեան նախանձառ խնդիրներ յարուցանեն, ազգային իշխանութիւնների իրար դէմ ընդհանահարում մը յառաջ բերեն որպէսզի Գումգափուի պատրիարքարանի քաղաքական հեղինակութեան (autorité) մէկ մեծ մասը ձեռքէն ելնէ և ոչնչանայ կեդրոնական Ազգային վարչական ժողովը, որ ամբողջ օսմ. կայսրութեան գրիգորեան Հայերի աշխարհական (civil) բոլոր գործերը կը կարգադրէ Կ. պոլսէն:

Կ. պոլսի հայ պատրիարքը թուրքերի Հայերի աշխարհական գլուխն է ճիշդ այնպէս ինչպէս օրթոտոքս Յոյների աշխարհական գլուխն է իրենց տիրապետական պատրիարքը: Բայց կրօնականների դասակարգին մէջ իրեն հաւասար մը կայ թուրքերի մէջ — Գրիգորեան եկեղեցիի ծայրագոյն պետը, կաթողիկոսը, էլ միաժին կը բնակի Ռուսիայի մէջ —, հաւասար մը որի կրօնական հեղինակութիւնն իրենէն աւելի մեծ է: Սխալ կաթողիկոսն է այդ որի իրաւասութեան ենթարկուած են ասիական թուրքերի հայ առաջնորդութիւնները (1), ի բաց

(1) Ինչպէս յայտնի է մեր ընթերցողներին, Սխալ կաթողիկոսութիւնն այդչափ ընդարձակ իրաւասութիւն չունի. իրեն ենթարկուած են 13 առաջնորդական վիճակներ միայն որոնք են հետեւեալները. 1. Սիւ. 2. Ատանա և Պէրթէթ. 3. Հաճին. 4. Բերիա և Ալեքսանդրէթ. 5. Այնթապ և Բիւլս. 6. Անթաքիա. 7. Մարաշ. 8. Չէլթուր և Ֆրոնուզ. 9. Մալաթիա. 10. Երզնա. 11. Սիւրիս և Մանճըլէ. 12. Տիւրիկ և 13. Տարնուէ: Իսկ Պատրիարքարանը 39 առաջնորդական վիճակ ունի Ասիական թուրքերի մէջ:

ԽՄԲ. ԱՐՄ.

Բայց Ապտիւլ Մէճիտի և անոր յաջորդ Ապտիւլ Ազիզի օրով, օսմ. կառավարութիւնն իր արտաքին քաղաքականութեան դժուարութիւններով շարունակ զբաղուած, ժամանակ չունեցաւ իր ուշադրութիւն հայաստանի գործերին վրայ շատ դարձունելու Մէկ խօսքով, Հայերին մէջ հերձուած մը զրգռելու գործէն աւելի ստիպողական գործեր կային մէջտեղ որոնց մով զբաղելու պարտաւորուած էր իսկ Ապտիւլ Համիտի օրով ամեն բան կերպարանափոխ եղաւ. 1877-78 թուս. թիւ քական պատերազմին ժամանակ, Հայերի կողմէն Լորիս Մելիքովի և Տէր. Ղուկասովի գործերին եղած ոգեւորուած ընդունելութիւնը թիւրքերը սաստիկ զրգռելով մէկտեղ, նոր ապացոյց մը տուաւ այն թիւրքերի որոնք կը փաստաբանէին թէ Հայերը տեական վտանգ մ'են իրենց տիրապետութեան համար Առաջաւոր Ասիայի մէջ, Հայիկան խնդրի համար Հայերի դիմումները Պէրլին վեհաժողովին և խաբբապտիր 61ր. յօդուածը որ Հայաստանի համաբարեննորդումներ կը խոստանար մեկ պետութիւնների հսկողութեան և արախաւորութեան տակ — որոնք երբեք չպատուեցին իրենց խօսք —, օմանեան կառավարութիւնը հաստատեցին այն համոզման մէջ թէ ամէկ երպով պէտք է աշխատիլ մէջտեղ վերցունելու այսպիսի քրիստոնէ տարր մը որ կերէր թէ անկարելի իր ուղած ձևի չըլնէ: Հայերը հարձակուելու գործը կանոնաւոր կազմակերպեցին:

(Շարունակելի)

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԽՆԴԻՐԸ
ՍԻՒՍԵԱՆ ՄԱՄՈՒԼԻՆ ՄԷՋ

Տ. Խ. Մալուման մինչև այժմ
յոշուած հրատարակած է Le Gene
vois օրաթերթին մէջ որի հասցէն
17, Boulevard James-Fazi, GENÈVE
(Suisse)։ Այդ օրաթերթ օրը երկու
անգամ կը հրատարակուի, առաւօտ
երեկոյ կը ծախուի հատը 5 սան
թիմի։

ՆԻՐՕՊԱՅԻ ՀԱՅ-ՈՒՍԱՆՈՂԱԿԱՆ
ՄԻՈՒԹԻԻՆ

Միութիւնն իր նպատակ որոշած է
հետեւեալ 4 յօդուածներով.

« 1. Բարոյական կապ հաստատել
Եւրօպայի հայ ուսանողներին և ուսա
նողական խմբերին մէջ :

2. Նպաստել նրանց ծանօթութեան
նը Հայոց կեանքի և մասնաւորապէս
Հայերի քաղաքական կացութեան
հետ :

3. Ձգտել ծանօթացնել Հայերը
Եւրօպացիներին :

4. Հրատարակել Հայոց հարցին վերաբերեալ և նոյն հարցին նպաստող՝ ինքնուրոյն և թարգմանական գրքեր հայերէն լեզուով: Նոյնպէս և օտար լեզուներով, եթէ կարելի լինի:

Աւելորդ է ըսել թէ որչա՛փ օգտաւէտ է այդպիսի նպատակի մը իրազործումը: Բայց յայտնի է որ ուսանողները լոկ իրենց նիւթական միջոցներով անկարող կը լինին շատ յառաջ երթալու դէպի իրենց այդ նպատակ ուստի կանոնադրութեան մէջ յօդուած մ'ալ (Յօդ. 7) դրուած է որ կիւմացունէ թէ բացի ուսանողներէ անգամավճարներէն (կիսամեակն $2\frac{1}{2}$ ֆր.): Միւլթիւնը կընդունի նաև կամաւոր նուէրներ իր անդամներէ և ոչ անգամներէ:

Միայն թէ, չգիտենք ինչո՞ւ համար
Միուժեան կարգադիր Թանձնաժողովի
հասցեն չէ դրուած կանոնադրին
մէջ : Եթէ մէկը փափաքի անդամակ-
ցիլ կամ նուէր տալ այդ Միուժեան
ո՞ւմ պէտք է դիմէ :

ԹՂԹԱԿՑՈՒԹԻՒՆ ԲԱՐԻՉԷՆ

4 ഫെബ്ര. 1901

Մենք առիթն ունեցեր էինք արդէն խօսելու մեր բարիգարնակ գեղարուեստագէտ հայրենակիցներէն նկարիչ Փ. Թէրլէմէզեանի վրայ, երեսնաւոր տարի Ռարիզի Académie Julian կոչուած գեղարուեստի բարձրագոյն վարժարանին մէջ համընթացելով ժամանակ իւր Փրանսացի և օտար բոլոր ընկերներուն մէջ առաջին հանգիսացաւ և արժանացաւ առաջին մըր ցանակին։ Այս տարի նոր պատկմարաւ մեր յարգելի արուեստագէտը, հազիւ մէկ ամիս առաջ նոյն Ակադեմիայի մէջ տեղի ունեցաւ նկարչութեան մէջ ամենադժուար նկատուած մէկ համընթացութիւնը (concours, որմէ նոյն իսկ ամենայաջող աշակերտները սարսափելով խոյս կուտան և որ կանուանուի իրանի հաւրընթացութիւնը (concours de torse), Պէտք է կենդանի՝ մերկ օրինակին (այլ թէ կին) գրուիսէն մինչև փորի ստորին մասը (մինչև սրունքները) նկարել և ինչպէս որ է, այսինքն օրինակին չիղերը, և բազմերը, կուրծքի կամ կոնակի զանազան խորտ ու բորտերը, այլևազմերը, առաւել կամ նուազ նշմարելի լոյսերը և այլն ։ Ըսինք թէ այս համընթացութիւնը վերին աստիճանի դժուար է, որուն կը մասնակցին միայն ամենայալտնի աշակերտները ։

Այս տարուան համընթացութեան իւրութեան էր մերիկ կին մը և մերիկ մարդ մը . կը մասնակցէին այնպիսի նկարագրին որոնք մի քանի անգամ Սարգսի ընդունուած և մետալներ ստացած էին , ուրիշներ ցուցահանդիսին մասնակցութեան մետալներ ստացած . ինչպէս չէինք հաշուեր պղնձէ մետալներ ստացողները և գովասանաց արժանացողները :

Արդ մեր հայրենակիցը Պրն.
Թէրլէմէզեան այդպիսի ահռելի մը
զակիզներու հետ է որ համընթաց

թիւան մտած է և մինք ուրախ ենք ըսելու որ այդ յայտնի նկարիչներէն շատ շատերը հայ նկարչէն ետեւ մնացած են . մեր հայրենակիցը արժանացաւ առաջին գովասանքին (première mention) . բան մը որ հաւասար է մետալի մը . մինչ մետալաւոր (ոսկեայ, պղնձեայ) նկարիչների գործը դատաւորներու ուշադրութիւնն իսկ չգրաւած, մեր հայրենակցին նկարած մարդոց իբրանը ամենուն հիացման արժանացներ է : Եւ յերաւի ուրիշ կերպաւ չէր կրնար լինել, վասնզի Պ.Թէր. լէմէզեանին նկարին մէջ այնպիսի կեանք մը, այնպիսի շարժում մը և գոյներու այնպիսի փոփոխութիւն մը և լուծում մը կայ որ անկարելի էր անաչառ դատաւորներու աչքէն վրիպէր :

Հայ նկարչին յաջողութիւնը, գեղարուեստէ քիչ չատ հասկցողներու համար, կատարեալ յաղթանակ մ'է։ Եւ մենք ուրախ ենք որ կատարեալ արդիւտ մ'ալ կուգայ Հայ նկարչին։ Բոլ փոքրագոյն խումբը խոշորցնելու

ՆԱՄՄԱԿ ԱՆԳԼԻՒԹՅՆ

Հունտոն, 24 Յունուար 1901

Ո՛հ, ի՜նչ անոյշ էս սրտագին
Ծառուց մեշեն երգես, բռնցի՛կ.
Սիրոյ ժամերն ի լանտառին
Զմայլեցան ի քո ճայնիկ :
Բայց չես բռնցիկ իմ հայրենեաց,
Գնա՛, երգի՛ սրտես ի բանջ :

Ամսուհ հայրենասէր բանաստեղծին այս
խօսքերը՝ կերևի թէ բնաւ չեն ազդած
Լոնտոնաբնակ Հայերու սրտին և մտքին։
Օտարաժող և անհեռատես ժողովուրդ
մ'ըլլալուս մի նոր ապացոյցը տուին
անցեալ շաբաթ օր, 19 յունուար, երբ
Հայեր հաւաքուեցան Mall Hall, հան-
դէսով մը տօնելու համար՝ ըստ Հայոց
Մշտնադր. Հանդէսին՝ որ 4 ժամ տնեց
միակ բանախօսն ըլլալու հրաւիրուած էր
Պատ. Թումայեան, այս քարոզիչ բարի
Հայը, որ թիւրք կառավարութեան ա-
ւանդական հալածանքներուն և բռնու-
թիւններուն շնորհով աւելի նշանաւոր
մէկը հանդիսացաւ մեր մէջ։ Սա իր սո-
վորական վրա եռանդով և պերճախօ-
սութեամբ խօսեցաւ կէս ժամու չափ
բացատրելով Մշտնադր. նշանակութիւնը
յորդորելով Հայերը չխաբուիլ օտար հը-
րապոյրներէ, չմոռնալ իրենցները ան-
դին հայրենիքին մէջ և յուսալ որ արդա-
րութեան Աստուածը օր մը չէ օր մը
Հայերուն ալ արդարութիւն պիտի ընէ՝
բայց զարմանքս մեծ եղաւ երբ ըսա-
թէ «Երգեցէ՛ք հոս անգղիերէն, Թիւր-
քերէն, քիւրդերէն, հոգ չէ՛, բայց ան-
գլին ձերիները մի՛ մոռնաք»։ Երբ Հա-
յը ասդին կը մոռնայ իր օրորոցէն սով-
րած լեզուն, իր ազգային լեզուն և չ-
գուրգուրար ատոր վրայ և կամ զայ-
ննախադասեր օտար լեզուներու, գոն
իւր ազգային հանդիսաւոր օրերուն մէ-
ջ չխօսելով և չերգելով իր հայ լեզուով
տարակոյս չկայ թէ այդպիսի Հայ մ-
անդին հայրենիքին մէջ իրենցներուն հե-
ն և ամեն բան կը մոռնայ, իայց ես Պատ.
Թումայեանի խօսքերուն վրայ չէ ո-
կուզեմ ծանրանալ։

Հանդէսը ազգային հանգամանք մ
բնաւ չէր կրեր. մէկ խօսքով՝ Անգղիա
ցիւները ուրախացնելու և Հայերը տրտման
ցունելու համար յատկապէս կազմակերպ
պլուած մի հանդէս էր, կարծես: Նախա
գահը որ Հայ էր և Ասիացի Հայ մը, ի
դերը կատարեց հանդէսի սկիզբէն մինչ
վերջ անգղիերէն լեզուով. իսկ հայերէն

բառ մ'անգամ չարտասանեց, Հայերէն երգերը և արտասանութիւնները, Պատ. Թումայեանի ճառն ալ մէկտեղ առնելով, թուով միայն 4 էին ամենքը. մինչ անգլիերէն լեզուով եղածները 17 հատ էին: Հանգէսի կարգացուցակն (programme) իսկ անգլիերէն միայն տպագրուած էր: Չմէ կարող զիս զսպել և չհարցնել թէ ինչո՞ւ այդ մարդիկ, այսինքն այդ հանգէսը կազմակերպող Հայեր, գոնէ այդ կարգացուցակները հայերէն լեզուով տըպագրել չտուին, քանի որ, փառք Աստուծոյ, Լոնտոնի մէջ մէկէ աւելի հայ տպարաններ կան, որոնց տէրերը՝ հաստատապէս գիտեմ՝ ձրիաբար կը հաճէին ընել այդ բաները: Բայց եթէ այդպէս իսկ չըլլար, միթէ՞ ձեռագիր կարգացուցակներ չէին բաւեր. հերիք է որ ատոնք հայերէն ըլլային: Թող չկարծուի թէ այդ անգլիերէն երգերը, արտասանութիւնները և այլն միայն Անգլիացիներու և Անգլո-հիների կողմէն եղան. ո՞չ. «Queen of the Earth» և «Holy City» երգողը Հայ մէք և անգլիերէնէն շատ և շատ աւելի լաւ գիտէի հայերէնը:

Հանգէսը ազգային հանգամանք մը կրելէ այնքան հեռու էր որ նոյն իսկ Պատ. Թումայեան երբ ելաւ իր ճառը արտասանելու. նախ Անգլիացիներէն հրապարակով խնդրեց որ «մարդասիրապէս ներեն» (1) իրեն մի քանի վայրկեանի չափ Հայերուն խօսիլ իրենց մայրենի լեզուով, թէ և, ըսաւ, անքաղաքալարութիւն պիտի ըլլար (2) անգլիացի տիկիններուն և պարոններուն ներկայութեանը իրենց անհասկնալի մէկ լեզուով խօսիլը: Ասոր ի՞նչ կըսէք: Այդ հանգէս Հայոց Ծնունդի հանգէսն էր և հետեապէս Հայերուն կողմէ և Հայերուն համար կազմակերպուած հանգէս մը. ի՞նչ հարկ կար ուրեմն ներողութիւն խնդրելու անոնցմէ. հայերէն խօսելու համար և մինչև իսկ այսքան առաջ երթալով ըսելու թէ աստիկա անքաղաքալարութիւն պիտի ըլլար և այլն: Միթէ՞ Անգլիացիներն իրենց տօներուն կամ հանգէսներուն մէջ, եթէ Հայեր գտնուին, անոնցմէ ներողութիւն կը խնդրեն անգլիերէն խօսելու համար:

Անշուշտ չեմ ըսեր թէ Անգլիացիներէն և Անգլո-հիներէն հեռու փախչիք և եթէ աւելի շիտակը կուզէք որ ըսեմ ձեզի, ես ինքս վերջին ծայր անգլիապէս մէկն եմ և մինչև իսկ պիտի փափաքէի յորդորել հայրենակիցներս որ անոնց հետ մէկտեղ յաճախ հանգէսներ և երեկոյթներ կազմենք, անոնց հետ մէկտեղ երգենք, պարենք և այլն, և Պատ. Թումայեանի ըսածին պէս երգենք անգլիերէն, հայերէն, թիւրքերէն, քիւրտերէն և այլն, Անգլիացիներուն բարի յատկութիւնները սովորելու համար. բայց իմ ըսածս սա՛ է թէ երբ զուտ ազգային հանգամանք ունեցող հանգէս մը կամ տօն մը կը կատարենք, վարդանանց հանգէս մը կամ Հայոց Ծնունդի տօնը, զօր օրինակ, կարճ խօսքով՝ երբ իբրեւ Հայ և ոչ թէ միայն իբրեւ մարդ մէկտեղ կը ժողովուրդ հանգէսի մը, տօնի մը համար, որոնց նպատակը սուրիշ բան չկրնար ըլլալ անշուշտ, բայց միայն ատոնցմով մեր ազգային ոգին վառ պահել, արթնցնելով մեր մտքին մէջ այդ տօներու ժամանակ մեր հայրենիքի մէջ անցած դարձած բաներու յիշատակները, ինչպէս նաև յիշեցնելով մեզ մեր հայրենիքի բարբերը, սովորութիւնները և այլն, մեծ սըլակաւ մը, մեծ հակասութիւն մը պիտի ըլլար մեզ համար օտարներէն առաջնորդուիլ և օտար լեզուներով, օտար սովորութիւններով և օտար ծխերով խօսիլ, երգել, պարել և այլն, մէկ խօսքով՝ հայ

(1) Ladies and gentlemen will kindly excuse me.
(2) Would be unpoliteness.

տօն մը կատարել, Նիւթ մենք ալսպիսի ահաւոր օտարութեան մէջ այդ տեսակ բաներուն կարևորութիւն չտանք, տարակոյր չկայ թէ վտանգը մեծ է օտարութեան մէջ մեր ձուլման և կորուստին համար:

Կը պոռանք, կը կանչուռտենք թէ Տաճիկը մեր երկրին մէջ կը հալածէ մեզ և մեր պատիւը, ինչքը, լեզուն և ազգային ոգին կը բռնադատէ, մէկ խօսքով՝ Թող չտար որ իբրեւ Հայ զարգանա՞նք, Բայց ահա այսպիսի քաղաքակրթեալ և ամենէն ազատ երկրի մը մէջ, մենք մեր իսկ ձեռքով կը հալածենք մեր լեզուն և կը մարենք ազգութեան ոգին. ասկէ ի՞նչ հասկցայ: Եթէ մեր նպատակը մեր երկրի մէջ չտաճկնալ է, մեր երկրէն դուրս անգլիախալ կամ Ֆրանսախալ ալ չէ, այլ Հայ ապրիլ և Հայ մեռնիլ ո՞ւր որ ըլլանք:

Մէլքոն Փափագեան

Ն Ա Մ Ա Կ

ԱՄԵՐԻԿԱԻ ՄԻԱՅՆԱԼ ՆԱՀԱՆԳՆԵՐԷՆ

Պոսթոն, 13 յնր. 1901

Գրէթէ տարիէն աւելի է որ այս տեղ գոյութիւն ունի «Պոսթոնի Հայ երիտասարդաց Ակումբ»ը: Մինչև հիմա 60 անգամ ունեցած է և իր նպատակն է իր անդամներուն միջոցներ հայթայթել ֆիզիկական և բարոյապէս զարգանալու: Իր մէկ տարեկան գոյութեան մէջ մի քանի անգամ դաշտային և կամ սրահներու մէջ հանգէսներ տուած է իր անդամներուն:

Այս անգամ ալ Հայոց կազմողին առթով Wells Memorial շէնքին մէջ ընդհանուրին հանգէս մը տուին որ շատ յաջող եղաւ: Գրէթէ 400ի չափ հանդիսականներ կային երկու սեռէ: Հանգէսին օրակարգը ճոխ էր: Արտասանութիւնք, կատակերգութիւնք եղան և ի վերջոյ ակումբին կողմէն ազանդեք բաշխուեցան բոլոր հանդիսականներուն: Այսպէս, շնորհիւ Պ. Հ. Ե. Ակումբին, Պոսթոնի և չըջաւայից հայութիւնը լաւ երեկոյթ մը ունեցաւ:

Յիշատակութեան արժանի են Ակումբին եռանդուն վարիչները, Տիարներ Աւետիս Ջաքարեան, Ղուկաս Արդեան և Գէորգ Դանիէլեան որոնք կրնանք ըսել թէ Ակումբին հիմը կը կազմեն, թէ և ուրիշներ ալ ոչ նուազ գնահատելի եռանդուն գործունէութիւն մը ցոյց կուտան: Արդարեւ այս ակումբն իր անաղմուկ և պարզ գործունէութեամբ մեծ գործ մը յառաջ տարած է. այն է՝ Պոսթոնի և չըջաւայի հայ երիտասարդութիւնը մէկ տեղ բերել մէկ յարկի տակ որ մեծ բան է այս քաղաքի մէջ (ինչ որ ուրիշ մեծ ընկերութիւններ թէ կուսակցութիւններ չկրցին ընել) և զանոնք զարմանալի կարգապահութեան մը ենթարկել որ գրէթէ նորութիւն մը է մեր մէջ: Կը մաղթենք որ յարատեկեանք ունենայ այս Ակումբ և յառաջ տան իր նպատակի գործադրութիւնը:

Չնայելով որ 3 հայ թերթեր կը հրատարակուին հոս քաղաքի մէջ, ազգային գործերը շատ կամաց յառաջ կընթան, ուրիշ քաղաքներու հետ բաղդատմամբ: Կը լսեմ որ Հաւարանը բացուելու ջանքեր կան. յուսանք որ

չուտով յաջողին և նոր եռանդ մը արթնայ տեղիս Հայոց մէջ:

ԺԻՐԱՐ

ՀԱՅԵՐ Ի ԹԻԻՐԲԻԱ

Կեսարիաի Թալաս գիւղէն կիմացունեն թէ տեղացի Հայերէն ուսուսհայտակ Տիար Կարապետ Խոսպէսէրեան յանկարծամահ եղեր է յնր. 3/16ին և հետեւեալ օր յուղարկուրութիւնը կատարուեր է վիճակին առաջնորդ Տ. Տրդատ Եպ. Պալեանի նախագահութեամբ և մարմինն ամփոփուեր է Թալասի Ս. Երրորդութիւն եկեղեցիի գաւիթը մասնաւոր դամբարանի մը մէջ: Հանգուցեալը 3,000 ոսկի (1 ոսկին գրէթէ 23 ֆր. է) կտակ մ'ըրած է, որի տարեկան 120 ոսկի տոկոսէն 75 ոսկին յատկացուած է Թալասի Ս. Երրորդութիւն եկեղեցիին և իր կառուցած Խոսպէսերեան վարժարանին, 18 ոսկի Կ.պօլսի Ս. Փրկչեան Ազգ. Հիւանդանոցին, 15 ոսկի Իզմիրեանց գրական մրցանակին և 12 ոսկի Երուսաղէմի Ս. Յակոբեան վանքին: Կտակը վաւերացուած է արդէն մեր պատրիարքարանէն և ուսական հիւպատոսարանէն և կտակակատար նշանակուած են Կ.պօլսի Ս. Պատրիարքը, Տիարներ Պատրիկ և Գառնիկ Կիւպէնկեան, Յարութիւն Կիւրեղեան, մշտնի Նազար Խոսպէսերեան (հանգուցեալի եղբայրը), Սինեքերիմ Խոսպէսերեան, Աւագերէց Տէվէլեան Տէր Հայրը և Տիար Վահան Հաղարապետեան:

Վերոյիշեալ կտակէն զատ, հանգուցեալը կտակած է նաև հետեւեալները.

100 ոսկի Թիֆլիս քաղաքի Ազգատանամին, 30 ոսկի Կեսարիաի Ս. Կարապետ վանքին, 2 ոսկի Ս. Դանիէլ վանքին, 2 ոսկի Տէրէվանքի Ս. Սարգիս վանքին, 2 ոսկի Նոյնպէս եկեղեցիին, 20 ոսկի Թալասի վերի թաղի Ս. Աստուածածին եկեղեցիին և վարդապետիկեան վարժարանին, 15 ոսկի վարի թաղի Ալլաքեան իգական վարժարանին, 1 ոսկի Քիչիքէօյի Ս. Ստեփաննոս եկեղեցիին, 8 ոսկի Թալասի 4 յոյն եկեղեցիներին, 10 ոսկի իր թաղումէն յետոյ աղքատներին բաշխուելու համար, 7 ոսկի տաներէցին և աւագերէցին, 50 ոսկի Ս. Երրորդութիւն եկեղեցիին, զարձեալ 50 ոսկի նոյն Ս. Երրորդութիւն եկեղեցիին իր շէրմի համար և 40 ոսկի ալ թաղման հանգէսին համար:

Մուշի առաջնորդական տեղապահ Տ. Բարգէն Ծ. Վարդապետ որ Կ.պօլսի կը գտնուի այժմ, յնր. 14/27ին Ալմանիաի վիլհէլմ կայսրի ծնունդի տարեդարձին առթով արմանական դեսպանատունը գնաց և Ս. Պատրիարքի կողմէն շնորհաւորեց դեսպանին:

«ՄԱՍԻՍ»-Ի ՀԻՄՆԱԴԻՐ-ԽՄԲՈՒՐԻ
Կ. ԻԻԹԻԻՃԵԱՆԻ ՅՈՒՆԵՍԿԵ

«Բաղմալիկ»-ի մէջ կը կարդանք հետեւեալը.

«Մասիս»-ի հին և արդիւնաւոր խմբագրապետի տօնուերից յորեկեանի

առթիւ, յորեկեար Իւթիւհեանի տաներէց Արթ. Մկրեան Տէր Հայրը յանուն կղերին Օրմանեան Պատրիարք Հօր գիւմած է, որ ինքն ուղղակի յորեկեան հանգէսն ու կազմակերպութիւնը հովանաւորէ: Օրմանեան կըրօնական դասուն այս խնդիրը սիրով ընդունել և նոյն իսկ յայտարարել է թէ երկու յանձնաժողով պիտի կազմակերպէ, մին ազգին մեծամեծներէն և միւսն ալ խմբագիր. արտօնատէր ներէն: Բայց ցաւալին այն է որ ոմանք կուզեն յորեկեանը յետաձգել, բայց մեծամասնութիւնը կը փափաքի նոյն հանգէսը մայիսին կամ յունիսին կատարելու. յուսանք որ Օրմանեան Պատրիարք մեծամասնութեան կողմն լինելով, արժանապէս տօնել կուտայ նոյն համակրելի ծերունիին յորեկեանը:

ԹԻԻՐԲԻԱԷՆ ԼՈՒՐԵՐ

Բաղէշի կուսակալի օգնական Բէքմէզեան Անտոն էֆէնտին մեռեր է:

Վանի ծովին վրայ շոգենաններ բանեցունելու հաղորդութիւնն իրեն վրայ առեր է սուլթանի անձնական գանձի նախարարութիւնը:

Վանի պաշտօնաթերթը կըսէ թէ Կարինէն Վան առևտրական հակերի փոխադրութիւնը որ այժմ 15 օր կը տևէ, շոգենաններին շնորհով 6 օրի մէջ պիտի կատարուի: Այս առթով Վանի ծովին մօտերը գտնուող քարիւղի հանքերն ալ պիտի կրնան շահագործուիլ:

Ալմանիաի վիլհէլմ կայսրին 1898ի վերջեր իր Կ.պօլսի այցելելու յիշատակին համար Սուլթան Ահմէտի հրապարակին վրայ շինել տուած գեղեցիկ աղբիւրի մը բացումը կատարուեցաւ յնր. 14/27ի կիրակի օր շքեղ հանգէսով մը և մեծ բաղմութեան ներկայութեամբ: Այդ հանգէսի համար յատուկ պատուիրակութիւն մը եկած էր Ալմանիաէն «Մուլթէ» մարտանաւով: Յոյց տալու համար թէ զիւսնագիտութիւնը պարագային համեմատ մինչև ի՞նչ աստիճան չողորթութիւններ կը հասցունէ քաղաքավարութիւնը, Արմէնիաի առաջիկայ թուին մէջ կը գնենք գերման դեսպանին այս առթով հրապարակաւ խօսած ճառը:

Կ. պօլսէն կը հեռագրեն յնր. 31ին թէ Բ. Դուռը ուսու դեսպանին հաղորդեց սուլթանի մէկ իրատէն որ կը հրամայէ արտասովոր դատարան մը կազմել Էրզրումի մէջ, դատելու համար այն գործեր որոնց մասին բողոքած են Ռուսերը. այսինքն՝ 3 ըսպայաների ֆիւրտերէ սպաննուիլը և 2 կարաւանի վրայ եղած յարձակումը:

ՅՈՒՆԵՍԿԵ ԵՒ ՏԱՄԱՏ ՄԱՀՄՈՒՏ ՓԱՇԱՆ

Եգիպտոսէն կը գրեն տեղական լրագրի մը.

Սուլթանին իր քեռայր Մահմուտ փաշան Կ.պօլսի վերադարձունելու համար սկսած բանակցութիւններն ընդմիջուած են և իշխանը չուզեր յետաձգել իր արդէն տուած որոշումը:

գոնէ ամբողջ ձմեռն Եգիպտոս պիտի
անցունէ: Բանակցութիւններն անյա-
ջող մնացին. կերելի թէ սուլթանը չէ
ընդունած Տամատ Մահմուտ փաշան
իր վերադարձի համար առաջարկած
պայմանը. այսինքն թէ օտար տէրու
թիւն մը երաշխաւոր լինի իր ապա-
հովութեան:

Կըսուի թէ Եստիքն առաջիկայ ա-
մառ Կ.պօլսի պիտի երթայ և Մահ-
մուտ Տամատ փաշան ալ իրեն հետ
պիտի տան: Բայց ատենք զընթացք
են միայն և հաստատ բան մը չէ գիտ-
ցուած դեռ:

ՇԱՀԻ ՃԱՆՔՈՐԴՈՒԹԵԱՆ ԳԻՐՔԸ

Թէհրանէն կիմացունեն թէ վեհ.
Շահն սկսեց է Եւրոպա ըրած իր
ճանքորդութեան պատմութիւնը գը-
րել: Այդ գրուած ֆրանսերէնի
թարգմանելով պատկերազարդ պի-
տի տպագրուի Բարիդի մէջ:

ԱՆԳԼԻԱԻ ԹԱԳՈՒՀԻԻ ՄԱՀԸ

Հանգուցեալ վիթթօրիա թագուհիի
մարմինը անցած ուրբաթ օր (փետր.
1) Օսպօրնէն փոխադրուեցաւ Քօուս
ուրկէ «Ալպէրթա» շոգենաւը դրուե-
լով Բօրթօմուլթի տարուեցաւ: Շա-
քաթ օր այդ նաւահանգիստէ Լոնտոն
փոխադրուեցաւ ուրկէ ալ Ուինստօրի
Ս. Գէորգ եկեղեցին տարուելով, կրօ-
նական արարողութիւնը հոն կատար-
ուեցաւ: Աւելորդ է ըսել թէ այդ օր
ամբողջ Լոնտոն ոտքի վրայ էր. տե-
ղեր կային որ 1 պատահանը մինչև
իսկ 1500 ֆր. վարձուած էր դիտե-
լու համար յուղարկուած թեան խիստ
շքեղ հանգէսը օրին ամեն տէրութիւն-
ներ ալ իրենց ներկայացուցիչներ
ղրկած էին. իսկ Ալմանիսի վիլհելմ
կայսրը, Պէլժիգի, Բորթուկալի և
Յունաստանի թագաւորներն անձամբ
ներկայ կը գտնուէին: Երկուշաբթի
օր, առանց հրապարակային հանդե-
սի, մարմինը Ռինտօրէն փոխադ-
րուեցաւ Ֆրօկօր ուր թաղուեցաւ իր
ամուսնի Ալպէրթ իշխանի քով:

ԱՐՏԱՍՏՆԱՆԻ ԼՈՒԻՐԵՐ

Պալատեան թերակղզիին մէջ
յունուար ամսի քաղաքական ամենա-
նշանաւոր դէպքն եղաւ Պուլկարիաի
Յէրտինանտ իշխանին վիլհելմի մէջ
Մօնթէնէկօի գահաժողովի իշխա-
նին պատահելով տեսակցելը և այնու-
հետեւ Նիշ երթալով Սերպիաի Ալեք-
սանդը թագաւորին հետ ալ տեսակ-
ցելը:

Այդ տեսակցութիւնները ոչ միայն
բարի դրացութեան և բարեկամական
յարաբերութիւնների ապացոյց մը
կը համարին քաղաքագէտները, այլ
կը հետեցունեն նաև թէ Պալատեան
թերակղզիի սլաւացի երեք փոքրիկ
տէրութիւններին, Սերպիաի, Պուլկա-
րիաի և Մօնթէնէկօի միջև Պալատե-
ան երբեք գաղաղակցութիւն մը կազ-
մուելու վրայ է:

— Լուր կայ թէ Պուլկարիաի Յէր-
տինանտ իշխանը պիտի նշանուի Մօն-
թէնէկօի Քսէնիա իշխանուհիին հետ
որով Մօնթէնէկօի և Պուլկարիաի
բարեկամական յարաբերութիւններն
աւելի պիտի ամրապնդուին:

— Յունաստանի և Ռումանիաի
միջև յարաբերութիւններն սկսեց բն-
շատ բարեկամական կերպարանք մը
առնել վերջերս և կըսուի թէ դաշ-
նակցութիւն մը պիտի կազմեն, հա-
կալիւստի համար Պալատեանի սլաւացի-
ղերի դաշնակցութեան:

— Եգիպտոսէ, Կ.պօլսէ և Զմիռնէ
գնացողներին դէմ զանազան տէրու-
թիւնների կողմէն դրուած քարան-
թիւնները կը վերցունեն հետզհետէ:
Ժանտախտի գէպքեր ալ չեն պա-
տահիր այդ տեղեր:

ԸՆԴԱՐՁԱԿ ՕՐԱՑՈՅՑ 1901 ԹՈՒԱԿԱՆԻ

Կ.պօլսի Ս. Փրկչեան Ազգային Հի-
ւանդանոցի Հոգաբարձութեան այս
տարի հրատարակած Ընդարձակ
Օրացոյցը նախորդ տարիներէն շատ
աւելի տեղեկութիւններ ու կարեւոր
գիտելիքներ պարունակող գիրք մը
եղած է:

Տոմարական բաժնին մէջ այս տարի
աւելցուած է նաև յատուկ հատուած
մը ուր նշանակուած են Սրբոց և
Սրբառնեաց տօնախմբաբանաց օրերը,
այբուբէնի կարգով:

Զանազան գիտելիքների բաժնի
գլխաւոր նորութիւնն է ուսումնասի-
րութիւնը մը Կ.պօլսոյ Հայոց և իրենց
Պատրիարքներուն վրայ: Կան նաև
մանաւոր հատուածներ Արեգակնա-
յիւն դրոշմաւոր և լոռ գիտելիքներ վրայ
պատկերազարդ: Թոռակաւորի հատ-
ուածը այս տարի շատ ճոխացած է և
անոր կցուած է այբուբէնական ցանկ
մ'ալ:

Վիճակագրական տեղեկոյթներ
բաժնին կը պարունակէ, անցած տա-
րիի նիւթերէն զատ, կարգ մը նոր
տեղեկութիւններ ազգային զանազան
հաստատութիւնների վրայ: Էլմիածնի
կաթողիկոսների յաջորդութիւնը նոր
ձևով ու մանրամասնութիւններով նը-
շանակուած է այս տարի:

Ընդարձակ Օրացոյցը կը պարու-
նակէ 50ի չափ պատկերներ, որոնցմէ
22ը զինկօլիսիով պատրաստուած
և ժաշկեղանները փորագրուած են
յատկապէս Ընդարձակ Օրացոյցին
համար:

Այս «Օրացոյց»էն գնողը՝ ոչ միայն
1901 թուականի Օրացոյց մ'ունե-
ցած պիտի լինի, այլ պատմական ու
գիտական շատ մը հետաքրքրաշարժ
տեղեկութիւններով գեղեցիկ պատ-
կերազարդ գիրք մը, որի հրատարա-
կութեան արդիւնքն ալ յատկացած
է Ազգ. Հիւանդանոցի 1000էն աւելի
պատասպաններին:

Այս Ընդարձակ Օրացոյցը կարելի
է ստանալ նաև Արմենիաի խմբագրա-
տունէն: Կը ծախուի Մարտիլի մէջ
2 ֆրանք և 75 սանթիմի: Մարտիլի

դուրս ունէ տեղ զրկուելու համար,
փոստի ծախքը մէկտեղ հաշուելով,
3 ֆր. և 30 սանթիմ (66 սէնթ ամե-
րիկեան = 2 չիլին և 8 բէնս անգլիա-
կան) է: Փոստին յատկապէս արձա-
նագրել տալով (registered) զրկուել
ուզողները պէտք է 25 սանթիմ (5
սէնթ = 2½ բէնս) ալ ատոր ծախքին
համար աւելի զրկեն:

ԼՈՒՍԻՆԵԱՆՔ

Հեղինակութիւն
Մելիք Ս. Դաշիք-Բէկի

Կիպրոսի Ազգ. Որբանոցին Վար-
չութիւնը յարգելի հեղինակէն Էրբ
նուէր ընդունած է այս գործէն 300
օրինակ և կը վաճառէ ինպատոյ այս
հաստատութեան:

Ով որ կը փափաքի գնել, թող հա-
ճի զրկել 2 ֆրանք կամ համարժէք
օտար դրամ: Դրամի փոխարէն կըն-
դունուի նաև նամակագրոյմ: Գնողնե-
րէն ճանապարհածախք չպահանջուի:

Հասցէ՝
Direction de l'Orphelinat Arménien
(Chypre) NICOSIE

ԾԱՆՈՒՑՈՒՄՆԵՐ

ԾԱՆՈՒ ԳԻՐՔԵՐ

Արմենիաի խմբագրատան մէջ
ծախու կը գտնուին հետեւեալ գիր-
քերը որոնց առջեւ նշանակուած գի-
նքերն մէջ հաշուուած է նաև զրկե-
լու փոստի ծախքը:

Ծրարները ապահովագրուած
(recommandé-registered) ստանալ ու-
զողները պէտք է որ ամեն մէկ ծրա-
րի (մինչև 2 քիլօ) համար 25 սանթիմ
ապահովագրութեան ծախքը վճարեն:

Առձեռն ամբրիկեան ԲԱՌԱՐԱՆ
ԱՆԳԼԻԵՐԷՆԷ ՀԱՅԵՐԷՆ. Աշխա-
տասիրեց Պետրոս Ռ. Թորոսեան:
Կը պարունակէ աւելի քան 25,000
բառեր: Նիւեորք. Էլիաս Խալաֆ և
ընկ. 1899:

Կարելի է ստանալ Արմենիաի
խմբագրատունէն 13 ֆրանքով Մար-
տիլի մէջ. իսկ Մարտիլի դուրս ՂԵՐ-
կուելու համար, փոստի ծախքով
մէկտեղ կարժէ 13 ֆր. և 80 սանթիմ.
փոստին արձանագրել տրուած (re-
gistered) զրկուելով 14 ֆրանք:

ԻՄ ՀԱՅՐԱՍՊԱՆ ԸՆԿԵՐ

(Կ. ՊՈԼՏՈՑ ՀԱՅՈՑ ԿԵՆՏՐՈՆ ԱՆՈՒՄԷ
ՄԻ ԻՐԱԿԱՆ ՎԵՂ)

ԳՐԵՑ ԱՂԱԶԱՐԻՑ

Այս հետաքրքրաշարժ գրուած կը
ներկայացունէ ընտանեկան տխուր
պատկերներէ մին ուր կը տեսնուի թէ
անբարոյական մի հայր իւր ապական
ուած վարքաբարքով որչափ փշաքի-
ների պատճառ դարձած է և վերջ ի
վերջոյ ինք ալ իւր որդու ձեռքով
սպաննուած և անհետացած է աշ-
խարհէ: Գին 1 ֆրանք:

ՊԻՏԱՆԻ ԳԻՏԵԼԻՔՆԵՐ

(Ծառակապէս պատրաստուած Ամբրի-

կայի Միացեալ Նահանգաց Հայ գաղ-
թականներուն կեանքի, ժամանակի և
դրամի խնայողութիւն ընել տալու
հարկ եղած դիւրութիւններն ընծա-
յելու համար): Աշխատասիրեաց
Պետրոս Ռ. Թորոսեան. Տպագր.
Նիւեորք. Էլիաս Խալաֆ և ընկ. 1897:
Ամբրիկա գնացող Հայերին և կամ
արգէն հոն գտնուողներին համար շատ
կարեւոր գիրք է: Գինն է 1 ֆրանք
և 25 սանթիմ:

ՀՐԱՏԱՌԱԿՈՒԹԻՒՆՆԵՐ Մ. ՓՈՐԹՈՒԳԱԼԵԱՆ

Մ. Փորթուգալեանի հրատարա-
կած գիրքերին վրայ մասնաւոր գեղջ
կըլինի Պարսկաստանի Հայերին հա-
մար որոնց կը զրկուի փակագծի մէջ
նշանակուած գիներով:

Ա. ՀԱՅ ԳԻՏԵԼԻՔՆԵՐ ՄԸ (Սպասում)

Բ. ՀԱՅ ԳԻՏԵԼԻՔՆԵՐ

Գ. ՍԱՂՄՈՍ ԻՐԱՅԵԼԻ

Դ. ԱԶԱՏՈՒԹԻՒՆ ՊՈԼԻՂԱՐԻՈՑ ԵՒ
ԿԵՆՏՐՈՆԻՔԻՆԵՐ ՊՈԼԻՂԱՐ ԱՊՏԱՄ-
ԱՐԱՅԵՐԸ (Սպասում)

Ե. ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԹՇՈՒԱՆԵՐԸ. — (Հայաս-
տանցիների պանդխտութեան տխուր

հետեւանքների մէկ փոքրիկ պատկերը

կը ներկայացունէ վիպական կերպով)

Դին (90 սնթիմ) 1 ֆրանք 20 սնթիմ.

Զ. ԳԱՄԱՆ ԲԱՐԻՍՏԱՆ — ԺՈՂՈՎՐԴԱԿԱՆ
ԸՆԹԵՐՏԱՐԱՆ յետ այբուբէնի աւարտե-
լու (Սպասում)

Է. ԼԻՆԶԻ ՕՐԵՆԻՔԸ ՏԱՃԿԱԶԱՅԱՍՏԱՆԻՄ.
(Սպասում)

Ը. ԹԻՐԻՔԻԱԻ ՀԱՅԵՐԷՆ ԵՒ ԻՐԵՆՑ ԴՐԱ-
ՅԻՆԵՐ (Թիւրքիաի Հայերին և իրենց

դրացի ազգերի վրայ վիճակագրական

և ցեղաբանական ամփոփ և հետա-
քրքրաշարժ տեղեկութիւններ կը պա-

րունակէ: Թիւրքահայաստանի մէջ բը-
նակող այլ և այլ ազգերէ բնակիչների

թուին բաղդատական մէկ ցուցակն

ալ կցուած է տետրակին վերջը): Դին

50 սանթիմ (35 սանթիմ):

Թ. «ԱՐՄԵՆԻԱ»Ի ՅՈՒՇԱՐԱՐ (Արմենիայի
Ա տարեշրջանի թիւերը այժմ բոլորո-

վին սպասած և միեւնոյն ժամանակ

շատերի հետաքրքրութեան առարկայ

դարձած լինելով, այդ շրջանի էջ Մ

Յօդագրութեան դրած առաջնորդ-
յօդուածներէն գէթ 30ի չափ ամփոփ-

ւած են Յաշարարի մէջ որ ութամս-

դիւրով 124 երեսներէ կը բաղկանայ):

(1 ֆրանք): 1 ֆր. 40 սանթիմ

Ժ. ՎՐԷՏ (Պուլկարիաի մէջ Թիւրքերի
արած բարբարոսութիւններէն մի փոք-

րիկ պատկեր կը ներկայացունէ և ցոյ

կուտայ թէ Պուլկարներն ինչպիսի մի-

ջոցների դիմած են իրենց վրէժ լու-

ծելու համար): (15 սնթիմ), 20 սնթիմ.

ԺԱ. ԹՈՄԱՍ ԲՈՅԱՐԻՍ (Յունաստանի մէջ
Թիւրքերի արած բարբարոսութիւն-

ներէն մի փոքրիկ պատկեր կը ներկա-

յացունէ և ցոյց կուտայ թէ Յոյների
ինչպիսի միջոցների դիմած են իրենց
վրէժ լուծելու համար): (0,15 սանթիմ)

ՏՆՕՐԷՆ — ԻՄՔԱԳԻՐ

Մ. ՓՈՐԹՈՒԳԱԼԵԱՆ

ՄԱՐՍԵԼ

Հայրենի ապարանք Մ. Փորթուգալեան
Le Gérant: François CARRIERE
Marseille. — Imprimerie du Midi